

voděná pokládá se za náhodu, jež se udála ve jmění poškozeného (§ 1311 o. o. z.), k níž se sice přihlíží při placení válečné náhrady, jež však nedává poškozenému žádného právního titulu.

II. Zvláštní ustanovení o vyvlastnění soukromých statků k účelům vojenským jsou v zákoně ze dne 16. dubna 1873 č. 77 ř. z. resp. v nař. ze dne 18. března 1891 č. 35 ř. z. o krytí potřeby koní při mobilisaci pro vojsko a zemskou obranu, v zák. ze dne 11. června 1879 č. 93 ř. z. resp. ze dne 25. června 1895 č. 100 ř. z. ve příčině nabývání práva vlastnického nebo poživacího ohledně míst ku cvičení, střelení, tělocviku, jízdě a koupání, pak plavení koní. Zákon posléze uvedený jest zároveň rozhodným pro upravení nároků na náhradu za vojenské škody a to:

1. v nejužším slova smyslu, totiž za škody na kultuře (vzdělané půdě) způsobené pohyby vojska; v té příčině jest od vojenské správy úplnou škodu i ušlý užitek a, je-li možno, dokonce ihned na místě samém vojenskými orgány nahraditi, jinak ale na základě smírného ujednání smíšené komise, která co nejdříve se musí sejíti, a nebylo-li by možno dosíci dohodnutí, pak na základě rozhodnutí politických úřadů, v poslední instanci ministra zemské obrany — a

2. v nevlastním smyslu, totiž za poskytování vojenského ubytování a vedlejších potřeb v míru. (K upravení této otázky pro případ války ještě nedošlo, avšak správní dvůr soudní uznal [roz. ze dne 30. června 1888 č. 2205], že jest analogicky užiti zák. ze dne 11. června 1879 na domobranu.) Tuto druhou skupinu bylo by správněji zařaditi mezi vojenská (majetková) břemena, která jsou trojí povahy:

a) omezení vlastnictví k půdě před pevnostmi nebo v nich, t. zv. omezení okršková (rayonní), podle nichž jest po případě vlastníku půdy všechny stavby vykliditi nebo i se zemí srovnati,

b) již zmíněné břímě ubytování a

c) dávky válečné.

Válečné dávky postihnou zase buďto jednotlivce nebo obce (svazky obcí) anebo správy drah, týkající se u soukromníkův a obcí naturálního ubytování, zásobování a picování, přípráže dodávání nebo úplného poskytnutí přípráže spolu s ukazováním cesty, poskytování pracovních sil ku stavbě silnic, mostův a pevnostních prací a v. j. a u drah dopravy vojska a živého i mrtvého výzbrojného materiálu vlastními prostředky a osobami železničními resp. dodání dopravních prostředků a personálu k vojenským účelům.

Škody zvěří a honbou způsobené.

I. Škody zvěří způsobené.

Škody zvěří způsobené jsou majetkové újmy, které přivodí cizímu vlastnictví zvěř určité třetí osobě příslušející. Dle § 15 pat. ze dne 28. února 1786 (Kropáček, sv. 11 str. 488) má se ihned in natura nebo v penězích nahraditi poddaným veškera škoda zvěří způsobená v zeměpanských nebo v soukromých honitbách, na plodinách, vinicích nebo stromech ovocných. Při škodě zvěří způsobené obmezena jest potud zásada § 1305 o. o. z. («nikdo není práv ze škody pochodící jinému z vykonávání vlastních práv»), že osoba k honbě povolána oprávněna jest i povinna chovati sice určitý stav zvěře, avšak musí nahraditi škodu zvěří touto způsobenou (rozh. spr. s. dv. ze dne 31. ledna 1883 č. 1648).

1. Řízení: Příslušným rozhodovati o škodách zvěří způsobených jest úřad politický, jemuž dlužno též škodu neodkladně oznámiti; úřad politický vyšetří škodu přibíra k tomu znalce. Není pochyby o tom, že běží při vyšetřování a odhadu škody zvěří způsobené o sporná práva a nároky několika stran, o t. zv. osobní (soukromé) zájmy stran, při nichž dle povahy věcí nezbytno oběma stranám poskytnouti příležitost, aby mohly zájmů svých náležitě hájiti a ku platnosti přivésti (rozh. spr. s. dv. ze dne 2. října 1895 č. 4641, sb. Budwinski č. 8863). Předkem pokusiti se jest o smírné vypořádání a jen když nelze docíliti narovnání, dlužno vynésti rozhodnutí po případném odhadu škody. Na náhradní povinnost osoby k honbě oprávněné nemá pravidlem vlivu okolnost, že se mohl poškozený před případnou škodou ochrániti; není to jeho povinností, nýbrž nanejvýš právem a zákon nežádá nikdy opatření, která sama o sobě vylučují možnost jakéhokoli poškození, nýbrž opatření taková, která dovedou za normálního hospodaření škodu odvrátiti, jakož si počíná pravidelně řádný hospodář. Proti nároku na náhradu škody zvěří způsobené nelze namítati nedostatek ochranných opatření v době, kdy řádný hospodář ještě opatření takovýchto nečiní (rozh. spr. s. dv. ze dne 7. února 1895 č. 679, sb. Budwinski č. 8395). Pro nárok na náhradu škody zvěří způsobené rozhodným jest stav škody, jak se jeví v době komisionálního šetření, tedy kdy dá se konstatovati (rozh. spr. s. dv. ze dne 5. ledna 1878, č. 184 sb. »Budwinski«).

2. Jestliže se však strany dohodly o určité náhradě škody v narovnání nebo v dřívější nějaké úmluvě, povolány jsou k rozhodnutí o vypořádání smluvené škody soudy.

3. Osoba k honbě oprávněná nemusí nahraditi škodu, kterou způsobila černá zvěř nebo dravci (mědvědi, vlci, lišky), ježto dle § 3 cit. pat. smí každý zabiti černou zvěř a ostatní škodlivé dravce, leda by osoba k honbě oprávněná chovala černou zvěř mimo uzavřenou ohradu, »šetří-li« tedy držitel honby formálně takovéto zvěře, takže se způsob chovu tohoto jeví chovem umělým. V případě takovémto může býti držitel honby přídržán k náhradě škody zvěří způsobené (rozh. spr. s. dv. ze dne 27. září 1883, č. 1847 sb. Budwinski).

4. Náklady komisionálního jednání: Vedle § 24 min. nař. ze dne 3. července 1854 č. 169 ř. z. povinna jest nahraditi náklady komise pravidelně strana, na jejíž podnět (zakročení) úřad vydal vyřízení nebo rozkaz, a při tom zachovány jsou odpůrci nebo obě třetí případné další nároky na náhradu.

Podle zásad pojatých speciálně v záležitostech vyšetřování škody zvěří způsobené i do zákona (srv. min. výn. ze dne 15. prosince 1852 č. 5681 vyhl. výnosem místodržitelství ze dne 27. prosince 1852 č. 473 pro Dolní Rakousy, a §§ 7 a 10 zem. zák. ze dne 17. září 1878 č. 10 z. z. pro Štýrsko) nemusí strana zavdavší podnět ke komisionálnímu šetření o škodě zvěří způsobené v tom případě zaplatiti náklady komise, když se byla marně pokoušela po dobrém docíliti přiměřené náhrady škody (rozh. spr. s. dv. ze dne 1. května 1889 č. 1619, sb. »Budwinski« č. 4660)

II. Škody honbou způsobené.

Škody honbou způsobené přivozeny jsou třetím osobám výkonem honby vůbec (tedy nejsou škody zvěří způsobené). Veškeré škody

způsobené honbou držitelé pozemků na kterémkoli jeho pozemku povinen jest držitel honby nahraditi (rozh. ze dne 17. května 1879 č. 492).

III. O škodách honbou a zvěří způsobených shledáváme téměř ve všech zemských zákonech honebních stejná ustanovení, jako v § 15 shora cit. patentu. Zvláště obšírná ustanovení má však český honební zákon ze dne 1. června 1866 č. 49 ř. z. v §§ 45—48 a to: Jednotlivým držitelům pozemků přináleží právo na náhradu škody způsobené honbou a zvěří a to pokud jde o škody honbou způsobené, práv jest za škody pán myslivosti, pokud pak jde o škody zvěří způsobené, přísluší náhradní nárok proti honebnímu společenstvu; jde-li však o enklavy nebo jinaké přikázané pozemky, proveden budiž nárok náhradní proti tomu, kdo jest k honbě oprávněn. Osoba tato může však ohraditi enklavy nebo honební pozemky proti škodlivé zvěři ohraničením jich nebo jiným opatřením, pokud tím držitel půdy není skrácen v užívání svého pozemku. Nároky na odškodněnou dlužno ku platnosti přivéstí před zvláštním soudem rozhodčím (viz čl. »Soudy rozhodčí«), ač-li není jinak stanoveno ve smlouvě o pacht nebo jinakou úmluvou stran. Okresní výbor jmenuje pro různé obvody honební v okrese předsedy těchto rozhodčích soudů na dobu tří let (napřed); jakmile podána u předsedy žaloba pro zamítnutou náhradu škody, má předseda obě strany vyzvati, aby si do tří dnů každá jmenovala dva důvěrníky, s nimiž se na místě škoda vyšetří. Tento rozhodčí soud rozhoduje — pokusiv se dříve o smír mezi stranami — o tom, zda a v jakém obnosu sluší nahraditi škodu. Nejsou-li rozhodčí za jedno co do obnosu náhrady, rozhoduje předseda drže se v mezích obapolných návrhů. Proti výroku soudu rozhodčího není odvolání. Práva a povinnosti propachtovatelů a pachtěří, jakož i právní nároky na náhradu škody zvěří způsobené posuzují se dle smlouvy a — pokud smlouva o tom ustanovení nemá — dle dosud platných zákonů a nařízení. Výboru honebnímu nelze brániti, aby do dražebních podmínek ve příčině pronájmu honitby pojal ustanovení, která mají za účel zajistiti náhradu škod zvěří způsobených (rozh. spr. s. dv. ze dne 30. září 1887 č. 2567, sb. »Budwinski« č. 3687).

Škola válečná.

Škola válečná jest vojenské odborné učeliště, na němž dostává se vyššího vzdělání vojenského důstojnictvu. V přemnohých státech vyskytují se vedle škol válečných ještě akademie válečné, kteréž mají výlučně za účel vzdělávání důstojnictva pro štáb generální. V Rakousko-Uhersku jest výhradně k účelu tomuto zřízena válečná škola ve Vídni a působí již od r. 1852 jakožto odborná škola pro štáb generální. V ní vyučování jsou ve vyšších válečných vědomostech důstojníci z povolání vyznamenávající se zvláštními schopnostmi a průpravným vzděláním. Veliitelem školy válečné jest generál, učitelé jsou štábní důstojníci a starší setníci generálního štábu. Do školy válečné přijímá se ročně 90 důstojníků z vojska a 10 důstojníků z obou zemských obran.

Organická ustanovení pro školu válečnou a podmínky přijetí vytýká 40. kus věstníku pro c. a k. vojsko z r. 1887.

Ku přijetí vyhledává se:

- a) aspoň tříletá činná služba u trupy a z toho dva roky u setniny (eskadrony, baterie atd.);
- b) vzorná konduita a náležité vylíčení její v listině kvalifikační;
- c) svobodný stav;